

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II.

Nr. 139.

Brașov, Vineri 24 Iunie (6 Iulie)

1888.

Din cauza sf. sărbători de mână diarulu nu va apare până Sâmbăta sera.

Nou abonamentu

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Iulie 1888 st. v. se deschide nou abonamentu la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

pe șese luni 6 fl.

pe unu anu 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci.

pe șese luni 20 franci.

pe unu anu 40 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou, se binevoescă a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Brașov, 23 Iunie st. v. 1888.

Peste puține zile se voru întâlni monarhii celor mai puternice împărății, Wilhelm II cu Alexandru III.

Intrevederea acăsta semnalază începutulu unei nouă fase în mersulu politice europene.

Direcțiunea ce-o voru lua lucrurile de aci încolo este de cea mai mare însemnătate, nu numai pentru monarhia austro-ungară, ci pentru toate popoarele și statele mici din Orient, deoarece după toate semnele, e vorba în casulu de față nu atât de unu act de curtoasiă al noului domnitor german față cu Țarul, câtă mai multă de o serioasă încercare a Germaniei de a împăca Rusia printr'o corespunzătoare rezolvare a cestiunei bulgare.

În ajunulu întrevederei presa rusescă discută cu multă vioiciune viitoarele raporturi dintre Germania și Rusia. Sunt mari speranțele ei, că va succede Țarulu a câștiga deplina adesiune a Germaniei la politica sa orientală. Foile rusesci presupun însă, că acăsta se

va pute numai atunci, dacă Germania va înceta de a mai sprijini, directă ori indirectă, aspirațiunile Austro-Ungariei în orient, rămânând acăsta izolată față cu alianța ruso-germană.

Capitala cestiune este și rămâne aceea a Bulgariei și în privința acăsta are dreptate „N. Fr. Presse” când scrie:

„Rusia consideră Orientulu ca o proprietate a sa, și voiesce să domnescă în Bulgaria... Și dacă odată va domni acolo într'o formă orecare, va stăru de a-și asigura trecerea prin România pentru trupele sale, pentru că la din contră ar fi totdeauna în pericolu de a-și pierde stăpânirea prin izbucnirea de revoluțiuni. Soluțiunea cestiunei bulgare va decide asupra sôrtei întregulu Orientu. Dacă va căde autonomia Bulgariei, atunci nici că mai pote fi vorba de o dezvoltare independentă a popoarelor în Balcani. În Bulgaria este cheia care deschide porțile întregulu Orientu.”

Se și vorbește de noii pași diplomatice, ce voru urma, îndată după întrevedere, în cestiunea bulgară și foile bismarkiane ventilează ideea unei înțelegeri eventuale între Berlinu, Viena, Roma și Petersburgu pe temeulu dorințelor îndreptățite și a tractatelor.

Principele Bismark a fost declarat în adevăr, că Germaniei îi este indiferentă cine va domni în Sofia și în Constantinopolu. Dér nu-i este indiferentă Austro-Ungariei, a căreia guvernă asigură mereu, că nu va pute suferi ca Bulgaria să devină o provincie rusescă.

Cum se va pute dér stabili o înțelegere între Rusia și Austro-Ungaria pe temeulu „dorințelor îndreptățite”, când Rusia pretinde morțișu, că numai ei i se cuvine dominațiunea în Bulgaria, și când Austro-Ungaria consideră acăsta ca unu pericolu pentru ea?

Dacă prin urmare nu s'ar împlini speranțele Rușilor, ca Austro-Ungaria să fiă cu totulărășită de Germania în cestiunea orientală, se va pute dobândi o împăcare durabilă numai luându-se în considerare și dreptele dorințe ale Austro-Ungariei. Foile germane au îndegetat unu orecare modu de împăcare reclamându partea ostică a peninsulei balcanice în favoarea influinței rusesci, ér partea vestică în favoarea influinței Austro-Ungariei.

Anevoie însă se va pute ajunge pe acăsta cale la unu rezultat favorabilu. De aceea este justificat interesulu celu mare cu care se urmărește călătoria împăratulu Wilhelm în Rusia.

Ce ne va mai aduce și acăsta întrevedere?

Intrevederea împăratulu Wilhelm cu Țarul.

Scimă că ziua de 13 Iulie este fixată pentru întrevederea noului împărat german cu Țarul. O mică escadră va petrece pe împăratulu Wilhelm, care va pleca dela Kiel pe yachtulu „Hohenzollern”.

În cercurile rusesci e vorba de nisce serbări militare ce se voru face în onoarea înaltulu oșpe în tabăra dela Krasnoje-Selo, deoarece alte festivități sunt eschise din cauza doliului.

În ajunulu întrevederei foile rusesci discută viu raporturile dintre Rusia și Germania.

„Gazeta de Moscova” scria zilele acăste, că alianța Germaniei cu Austro-Ungaria nu se unesce cu amiciția germano-rusescă, Germania trebuie să alăgă între Austro-Ungaria și Rusia.

La acăsta răspunde „National Zeitung” următoarele:

„Germania a alesu deja, și dacă ea ar trece dela Austria la Rusia, acăsta ar însemna că-și părăsesce politica sa de pace. Dér este de a se avé în vedere, că influința și dezvoltarea lucrurilor în Orientu au adusă cu sine, ca în Viena

și în Roma să i se facă drumu liberu ideei de a satisface Rusia între marginile dorințelor îndreptățite pe temeulu tractatelor. O asemenea întorsătură bine înțelă și folosită de cei din Petersburg ar fi fără îndoie că cea mai sigură cale de a ajunge la o aplanare pacnică a cestiunei bulgare.

În casulu acăsta Bulgaria fiindu avizată numai la sprijinulu platonicu alu Angliei, n'ar fi în stare de a resista decisiunilor celor patru puteri.

Cestiunea bulgară éráși se va pune la ordinea zilei în legătură cu călătoria împăratulu Wilhelm II, dér nu în sensulu acela, ca ea să formeze unu icu despărțitoru între Germania, Austro-Ungaria și Italia, ci din contră spre scopulu de a face, ca și Rusia să se apropie de alianța de pace.”

SCRILE DILEI.

Episcopulu reformatu Szász Domokos vré éráși să întreprindă o „visitațiune canonică.” „Kolozsvár” scrie, că Episcopulu va pleca mai întâiu la Elisabetopolu în cauza organizării unui postu de preotă ambulantu (de cercu) și totu odată în cauza unor clădiri de biserică nouă; de aci se va duce la Dicio-Sân-mărtin pentru înființarea unei parochii unguresci, edificarea unei biserici și a unei locuințe pentru preotă, precum și a unei localități tractuale în care să se țină sfaturile. De aci în 9 Iulie va merge episcopulu éráși în Câmpia, și anume în Teca și împrejurime cu scopulu ca să viziteze câteva din parochiile sale cele mai slăbuțe, să ridice în acele parochii biserici și scoli.

Bogatulu evreu din Parisu, br. Hirsch, a dăruit, după cum cetim în foile unguresci, 12 milioane fl. pentru școlile iudevesci din Galitia. Acăsta considerabilă sumă de banl se va număra Evreiloru galitiani cu ocaziunea zilei de 2 Decemvre c., când Maiestatea Sa monarhulu își va serba aniversarea de 40 de ani a suirei sale pe tron.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Toma Cusmici

de Ivan Turgenjeff.

„Din memoriile unui vîntoră.”

(Fine.)

Mé sculai; Cărtilă își luă pușca și o căută la cocoșu.

„Ce faci?” îl întrebai eu vedéndu lucrulu acăsta.

„Suntă mișei în pădure. În văgăuni colo departe tocmai taie lemne”, adause elu la întrebarea mea, ce o făcu mai multă cu ochii.

„Audi tocmai de aci?”

„Ba nu, dér din curte se aude foarte bine.”

Eșirămă împreună; plôia încetase și numai în depărtare se vedeau nori grei brăzdați din când în când de fulgere; de asupra noastră cerulu era albastru închis, ér printre norii, ce mai erau, se zăriau stele schpiciose. Conturile arborilor udi de plôe mișcându-și ramurile după suflarea vîntulu, se vedeau din ce în ce mai multă din întunecime. Ascultam cu luare aminte ca cum stai la pândă; pădurarul își luă palaria din cap și se plecă cu urechia.

„Aici... aici” — grăi repede și își ridică mâna, „ce noapte bună și-a ales...”

Eu nu audiamu nimic decătă vîjii-tulu frunzelor. Cărtilă își aduse calulu dela adăpostu unde-lu duse.

„Ha”, dîse elu tărășor, „voi da îndată peste elu”.

„Vrei să mergu și eu cu tine?”

„Bine de totu”, răspuse pădurarul și duse calulu înapoi, „se mergemă s'lu prindemă cu mâna în sac, și după aceea te voi însoți să eși din pădure. Haidem.”

Plecarămă numai de câtă; Cărtilă înainte și eu după elu.

Dumnezeu se scie cum a aflatu calea, dér una sciu că mergea neîntrerupt, și numai rareori se oprea puțin și asculta ca să nu peardă din șurechi sunetulu toporului.

„Aici” sisii elu printre dinți, „audi ceva?”

„Unde?”

Cărtilă dedă din umeri, făcurămă apoi unu ocolu într'o văgăună, vîntulu se liniștise, și eu audiamă cum taie cu securea în depărtare. Pădurarul se uită la mine și clătina din cap. O luarămă la pasu repede prin erbă udă și prin ur-

dică. O isbitură înădușită și unu resnetu împrăștiat audiamu din toate părțile.

„A picatū la pământu”, grăi Cărtilă mormăind.

Intr'aceea cerulu s'a limpedit de totu și prin pădure puteai zări cum se cade. Eșirămă din văgăuna în care intraserăm.

„Să rămâni aici puținelă” șopti pădurarul, se plecă, își luă pușca și dispără prin tufișu. Eu ascultamă cu multă băgare de sémă. Printre freamétulu pădurei audiamă, nu tocmai departe, unu sgomotu regulat ca cum ar tăia cineva ramuri și crăci, audiamă scărțitul rôtelor unu caru, și unu calu nechezéndu.

„Da încărăn? Stăi pe loc!” resună glasulu aspru alu pădurarului.

Unu altu glas mai domol audii îndată întocmai cum strigă iepurii, și mai apoi audiamă foarte bine frământăturile duorū omeni cari se luptau.

„Așa”, se audia glasulu obositu alu lui Cărtilă, „nu mi vei scăpa din mână!”

Apucai drumulu spre acelu sgomotu, împedecându-mă aproape la făcare pasu, până ce ajunsei lângă luptă.

Lângă unu grosu arbore tăiat, trăn-

tise pădurarul pe hoțulu de lemne și îi lega mânila cotu la cotu.

Am mersu lângă ei; pădurarul se sculă de jos și puse și pe nenorocosulu hoț în picioare. Hoțulu era unu bietu omu îmbrăcatu în nisce sdranțe de haine și udă până la pele; avea o barbă lungă și sburlită. O mărtogă de cal, coperit de jumătate cu o rogojină veche, cliposia lângă unu caru ce se afla alătura.

Pădurarul era tăcut, tăcea și hoțulu de lemne și nu făcea altceva decătă își clătina capulu din când în când.

„Dă-i drumulu”, șoptii la urechia lui Cărtilă, „îți plătescu eu lemnele.”

Cărtilă fără să țină vr'unu cuvintu, luă calulu de frêne ér cu stângă apucă pe celu cu lemnele de brău și dîse rece: „înainte mișelule!”

„Ia și toporul cu tine” mormăi țerarul.

„Și pentru ce l'ășu lăsa aici?” dîse pădurarul și ridică toporul de jos.

Plecarămă; eu eram mai în urmă; plôia începă éráși și vîrsa ca cu domițele așa încătă eramă numai o apă. Încetă încetă după multe necazuri ajunserămă éráși la colibă. Pădurarul lăsa

D. Ioană Kalinderu, membru corespondent al Academiei române, a dat la lumină o erudită monografie asupra *Legii celor XII tabule*. Lucrarea e de mare interes științific. Ea cuprinde 5 capitole, asupra originii, redacției definitive, caracterelor generale, materiilor și dispozițiilor din legile celor XII tabule, precum și un appendix cu fragmente din aceste tabule.

In cursul săptămânii trecute au emigrat din Iași 70 Evrei. Ei se duc în America.

Ni se scrie din *Somcuta-mare*: Adunarea constituantă a societății pe acțiune „*Aurora*”, care are de scop a înființa în Baia-mare un *convict confesional gr. cat.* este convocată pe ziua de 12 Iulie anul curent st. n. Fiindcă unul dintre obiectele principale, cari se vor dezbate în această adunare, este stabilirea definitivă a *statutelor societății*, ne rugăm ca în interesul cauzei să binevoiti a publica în prețuita D-vastră foia *proiectul de statute* aci alăturat,*) ca să aibă domni ocaziune a studia acest proiect de statute și la adunare să poată face amendamentele necesare. — Totodată atragem atențiunea domnilor acționari la capitolul al VI. din acest proiect de statute, unde în detaliu se notifică mijlocele prin cari noi sperăm a ajunge scopul.

Comitetul fondatorilor.

Se cercetează mereu după *falsificatorii de bilete de bancă la Galați*. „România liberă” scrie: Parchetul dela Galați a descoperit la un Măgărită Patrichi o mașină numită *autographische Presse* cu totul perfecționată, care după opinia experților poate servi la fabricarea de bilete de bancă. Pietrițele însă nu erau încă întrebuințate. Nimic de alt-fel nu lipsea, nici cernelă albastră, nici instrucțiuni speciale ale unui specialist din Berlin. nici corespondențe cu acesta, care îl îndreptau la un alt specialist.

Camera de comerț din Galați, în interesul comerțului, a hotărât *înființarea unei linii telefonice* între Galați și Brăila.

In ziua deschiderii parlamentului german prin împăratul Wilhelm s'au expeditat la *stațiunea telegrafică* principală din Berlin 30.391 telegrame. S'au telegrafiat în acesta zi, socotind și liniile private ale diarelor 1.254.569 cuvinte, lucru până acuma ne mai pomenit.

*) A se vedea adausul de adă alu „Gazetei”. Red.

Correspondența „Gazetei Transilvaniei.”

Bistrița, in 1 Iulie 1888.

Esamenul la școala română din Bistrița. In 25 Iunie st. n. adevă a doua zi de Rosali s'a ținut esamenul public de veră cu elevii dela școala noastră populară gr. cat. din Bistrița.

Au fost examinați dela 10—12 ore a. m. pruncii școlari, era după amiază dela 3—5 ore școlarițele.

După finirea serviciului divin Rvdss. d-nu protopopu ca directoru al școlii, comitetul școlar, câți-va din inteligență și 2 învățatori străini, au luat parte la esamenul de băeți. Sala școlii a fost decorată frumos. Esamenul s'a început cu *Religiunea*, pe rând s'a luat din toate obiectele de învățământ, scrierând dela tinerele mlădițe răspunsuri eminente, puteai ceti pe fața fiicării oșpe bucuria nespūsă, își saltă inima vedându atata curagiu și dibăcia dela nisce mici copilași, afară de aceea limbajul cel curat românesc, care nu în orice școală română îl poți auzi. De minune au escelat elevii în declamațiune, cari încă au fost bine alese.

Onore bravului învățator Teofil Grigorescu, care și în anul acesta a dat dovadă eclatantă despre activitatea sa, care prin tactica sa bună și tractarea sa unană a știut atrage pe școlari la frecventarea regulată a școlii. De ar da Dumnezeu ca toate școlile noastre populare să aibă astfel de învățatori!

Finindu-se esamenul, Rvdss. D. Protopopu ținând o cuvântare bine simțită mulțumind învățatorului pentru progresul făcut, părinților pentru interesarea de școală, era oșpeților pentru că au binevoit a participa. După aceea ne-am depărtat către casă mulțumiți cugetându că după amiază ne vom delecta erași în răspunsurile școlarițelor, dera amar ne-am înșelat.

Cam la 3 ore p. m. s'a început esamenul cu fetițele. Sala era decorată frumos. Oșpeți mai puțin ca la esamenul de băeți. Esamenul s'a început totu cu *Religiunea* și apoi s'a urmat din celelalte obiecte.

Dela început s'a observat că doamna învățătoare nu procede la punerea întrebărilor cu tactica recerută după regulile pedagogice. D-sa deși funcționează la școala noastră numai de 4 luni, a avut de a instrua eleve deja instruate de dl învățator și aceste nu numai că n'au făcut spor, dera au uitat și ce au știut.

După părerea mea modestă, credu și seiu că *Limba Română* e unu studiu punderos pentru orice școală română, și doamna învățătoare e forte seracă în pronunțarea limbei române; *ty, dy, pty*, încă se află în șirul sunetelor din limba

română după părerea d-nei învățătoare. Aș dori ca d-sa să se lumineze, că în care gramatică română se află sunetele acestea? Te dureau urechile când auzai pronunțându din studiul *Aritmeticii* d. e. așa: „Dacă unu om are două sutye dye clai dye grâu, și o sută o imblătyesty cātu i-au mai rămas?” ș. a. Poftim, în loc de a vedea progresu, ne am saturat de regresu. Altcum nici că putem pretinde dela doamna învățătoare mai multu progresu, de orec d-sa de 4 ani n'a funcționat ca învățătoare nicăiri în intervalu acesta nu s'a ocupat cu trebile pedagogiei. Cu învățarea limbei și curățirea ei de cuvinte și accente străine, se vede că nu multu își bate capul. Pote crede că pentru Bistrița e destul și atata. Dera eu și publicul român Bistrițan nu dicem asta; ci etă cum: Școala noastră română trebuie să rivalizeze cu celelalte școlile populare săsesi și unguresi din locu, și să fiă la înălțimea ei. Ca să putem ajunge acestea recomandu onor. publicu român din Bistrița ca în locul d-nei învățătoare Colceriu, să se alegă o altă persoană mai aptă, mai calificată și din limba română, care să nu schimbe numele de familie ale școlarițelor, ca d-na Colceriu, în limba maghiară, ceea ce nu iertatū nici după lege; d. e. Szengyörgyi Mari, în locu de Maria Sângeorzanu; Petrenszely Parászka, în locu de Parachiva Pêtrînjelū; și altele ce se puteau vedea în caietele de probă la esamen.

Etă cum stau treburile la școala noastră de fete. Am făcut publicitate ca să scim ce măsuri trebuie să luăm pe viitoru ca să nu ne pomenim că facem mai multu trebile *Kulturgyletului* decât înaintăm învățământul nostru românesc.

Unu amic al școlii.

Cetatea de baltă, 2 Iulie 1888.

Petrecerea din Boziașu. In 1 Iulie în comuna Boziașu s'a ținut petrecerea de veră cu venitul destinat pentru înfrumșetarea noii biserici gr. cat. de acolo. Locul de petrecere a fost grădina proprietarului român Ion Sabău. Studenti, teologi, preoti, advocati, oficiali dela judecătoria, comercianți, notari cercuali și proprietari din comunele din giuru, pe scurtu toate clasele societății nobile și alese au fost reprezentate binișor la această petrecere. Costumul național român femeesc prin membrii familiei preotului român din Deagiu și a proprietarului Popu Nicolae din Bobohalma încă a fost frumos reprezentat, cu atatu mai vertos, că frumoșele copile l'au și știut purta după cum s'a convenit. Din D.-Sz.-Mărtin au participat mulți și de naționalitate străină. Spațiul pentru joc a fost des-

tul de mare și arangiatu cu gustu, jocul a fost inimos și a durat până pe la însurat, când o ploicică a făcutu ca jocul să se continue în o altă localitate a numelui Ion Sabău, erași pentru acelu scopu înfrumșetată și arangiată. In timpul pauzei s'au ținut mai multe toaste frumoșe. Petrecerea s'a continuat până către diuă, când publicul s'a depărtat forte mulțumit și poftindu-și unii altora ca pentru scopuri atatu de folositoare, la astfel de societăți alese, la astfel de conveniri plăcute și petreceri frumoșe, să dea Ceriul să se revadă mai de multe ori.

E de laudă poporul român din comuna Boziașu, care împreună cu bravul învățator român de acolo, referitor la încuarterarea oșpeților și servirea cu cele necesare s'a purtat cu multă prevenire și atențiune. Potu dice că acestu popor e mai intaiu decât frații din comunele vecine, pentru că învățământul școlastic la ei nu stagnează, ci progesează în modu mulțumitor. Ei și-au făcut școlă după prescripțiile legii cu dotațiune suficientă și învățatoru calificat, care intru adeveru, în tractul acesta, e cel dintai; tinerii romani din Biziasu până la 18, 20 de ani, toti de-arëndulu — feciori și fete, — sciu ceti și scrie și a se ruga lui Dumnezeu din carticele de rugăciuni.

Nou edificata biserică e unu edificiu marețu, în stilu modernu. potu dice erași cu dreptu cuvântu, că și această Sântă casă a Domnului e unica în felul său, și mai pe susu în prețulu și arhitectura sa, decâtu toate cele ridicate în comunele situate pe malurile Târnavii mici. Laudă poporului nostru român din această comună, pentru că cu credință firmă și statornică cu ajutorul lui Dumnezeu și încredințându-se în capii și conducătorii săi, dera mai alesu încredințându-se în sine și în puterea sa, a indeplinitu acestu opu marețu spre onorea sa și intru mărirea și lauda atotputintelui Ddeu. Dera laudă și onore pre demnului nostru bărbat Basiliu Moldovanu, care totdeuna a lucratu cu diligență și zelu neobositu pentru binele poporului și folosul bisericii.

Unu participantu.

Intemplări diferite.

O crimă. In noptea de 19 Iunie pe la 11 ore, o crimă s'a intemplat la Brăila, în împrejurările următoare: unu misitu, anume Ghiorghita, în etate de 40 ani se primbla prin grădina Tiriplică, din fața hotelului Rally, cu amanta lui alături; unu sublocotenent dela reg. 32 de dorobanți, care e în garnisona orașului, făcea mai de multu curte femeii și vedendu-o la brațulu lui Ghiorghita, o

glôba de calu în curte, er pe șermanulu țeranu ilu băgă în odae, îi mai slobozi legăturile dela cote și ilu puse intr'unu colțulețu. Fiă-sa, care adormise pe vatra cuptorului se trezi speriată, și se uita la noi cu nisce ochi mari. Eu mă pusei pe laviță.

„Nu mai stă ploia asta” grăi pëdurarul. „Domniata trebuie să mai aștepti, nu ai pofti să te culci puțin?”

„Îți mulțamesc.”

„De gustulu D-tale am s'lu închidū pe asta intr'o cămară” dise pëdurarul arătându cu ochii cătră țeranu.

„Lasă'lu aici” grăii eu „și n'avea nici o grije.”

Țeranulu se uita la mine cu nisce ochi posomoriti. Mă gândeam în mine, că de m'ar costa cātu de multu totu am să facu ca să slobođă pe acestu nenorocitu, care sta și elu nemișcatu intr'unu unghiu alu odăii. La lumina din odae mă uitam la fața îngrijată și sbărcită a acestui țeranu, mă uitam la sprâncenile lui stufose și la privirea lui plină de neliniște, și la elu cātu era de slăbitu. Fetia încă se aședă pe scândură imediat la picioarele acestuia și adormi; pë-

durarul însă ședea la masă și își ținea capulu în palme. Se audea unu greerū în colțulu odăii, ploia plesnia coperișulu și cădea repede pe lângă fereștri, era o tăcere adencă în colibă.

„Cusmicu” începū deodată țeranulu cu o voce închisă și stinsă, „Cusmicu.”

„Ce vrei?”

„Dă-mi drumu.”

„Cătilă nu răspunde nimic.”

„Dă-mi drumu că s'ū amăritu și necăjitu de totu, dă-mi drumulu.”

„Vă cunoscū eu de multu” răspunde apăsatu pëdurarul, „intregu satulu vosteru este astfelu, șede hoțu lângă hoțu.”

„Dă-mi drumu” se ruga țeranulu, „stăpănulū, vai sunt prăpăditu.... dă-mi drumu!”

„Prăpăditu! așa trebuie omulū să nu fure!”

„Tomo Cusmicu, nu mă perde, nu mă omori! Tu scii bine cine-i stăpănulū...”

Pëdurarul se întorse despre elu, țeranulu tremura ca de friguri, da din capu și rësuffa din greu.

„Pentru Dumneđu slobođe-mă” repetă elu rugarea cuprinsu de o durerosă desperare, fă-ți milă de mine; it-

voiu plăti cu plăcere, căci, zeu am făcut'o din săraci... copiii ceru de mâncare, tu scii prea bine.”

„Cu toate acestea să nu furi!”

„Ia-mi calulu”, continuă țeranulu, „calulu ia-mi'lu, atata mai am și eu... numai dă-mi drumulu!”

„Asta nu se pote, și eu sunt numai unu slujbașu și mă ia și pe mine de scurtu. Degiaba te mai tângui!”

„Lasă-mă în plata sfinților! Sărăcia mea, lipsa Cusmicu, lipsa m'a făcutu să furu, eu nu sunt de vină.”

„Vă cunoscū eu pră bine.”

„Dă-mi drumu!”

„Ce mai atata vorbă, stai cum se cade, ești în mânil mele; ai înțelesu? Nu vedi că aicea e unu domnu streinū?”

Nenorocitulū își plecă capulu; pëdurarul însă căsca de somnū și-și plecă fruntea pe masă; afară ploua strășnicu er eu așteptamū cu nerăbdare să vedu ce se va intempla.

Țeranulu se sculă deodată în picioare, ochii îi străluceau în capu ca de friguri și fața lui se făcu roșă.

„Așadără, omore-mă, perde-mă,” începū țeranulu încruntându-se și ținend

colțurile gurei pe jumătate deschise, „vëndătorule, afurisitule, satano, bea sânge de creștinū!”

Pădurarul se uita intraltă parte.

„Tie iti dicu fiară sugătore de sânge!”

„Ești beatu păcătosule, la ce te mai cerți cu mine?” grăi pădurarul uimitu, tu iti-ai eșitu din minți.”

„Beatu! dera ce-ți pasă, afurisitule, fiară sêbatică, tu care sugi sânge de omū.”

„Adecă ce vrei... am să te...”

„Mie mi este totu una, chiar să moru! Căci ce potu să mai facu fără de calu? Omoră-mă, căci și așa nu mai am multu! Ori de fôme să moru, ori altfelu, la mine este totu una. Nevestei tale și copiiloru să le fiă bine pe lumea cealaltă, și să moră în pace, dera pe tine să scii că te va ajunge blêstemulū meu!”

Pădurarul se sculă în picioare.

„Omoră-mă, omoră-mă” striga țeranulu ca unu sêbaticu; — copila se tređi din somnū și alergă lângă tată-său.

invită să părăsească grădina; misitul se opuse. cere socotela acestui oficer; densul atunci scotea sabia și rănește pe nenorocitul misit la cap, și la picior. taindu-i o arteră. Rănitul a fost transportat la o spițerie din apropiere, er sublocotenentul se află arestat.

Un patricid. O dramă oribilă s'a petrecut deunăzi în Dobrișin. Fiul a ucis pe tatăl său. Andreiu Moricz, membru al consiliului comunal, un proprietar de frunte, a trăit despărțit de nevasta și copiii săi. Era vorba de o moștenire de 100,000 fl. și de o datorie de 49,000 fl. Nevasta stăruia ca datoria să nu se plătească din moștenire, nevând moștenitorii nici un obligament față cu datoriile testatorului. Bărbatul era de altă părere. De aici certă în familie, care a ținut un an și jumătate. Fiul, Iosif Moricz, sergent la honveți, a fost adese-ori persecutat de părintele său; ca să se răsbune a lucrat timp de un an la un plan drăcesc: mereu se gândea, cum ar pute să-l omore pe tatăl său. La urmă s'a deprius în desăvârșire cu idea de a se răsbuna în contra tatălui său. Cu data de 12 Aprilie a. c. a adresat o scrisoare redacțiunii ziarului „Egyetértés”, în care descrie suferințele sale și ale mamei sale, brutalitatea tatălui său și cum în urmă s'a înrădăcinat idea de a-l omori pe tatăl său.

Acastă scrisoare a fost expediată numai acum, după comiterea crimei. In dimineața unei zile, pe la orele 4^{1/2} fiul s'a dus în casa tatălui său, care era sculat deja. Fără să-i dică o vorbă, a tras într'ensul de două ori cu pușca și l'a omorât. Negenată, paricidul se duse la casarmă și, prezentându-se la comandă, a declarat, că a omorât pe tatăl său. Imediat a fost deținut. Ancheta s'a început și patricidul se poartă cu o răcelă uimitoare; pare că vră să-i dică: așa trebuia să fie!

Catastrofa din Lunca-Jorești. Sub titlul acesta publică „Vocea Covurl.” un raport al unui mare proprietar, în care descrie grăsnica nenorocire de care au fost isbiți locuitorii din satele Corești și Lunca din districtul covurlui. In noaptea de 11 spre 12 Curent, la ora 1 după miezul nopții, cerul s'a acoperit de nise nori groși, însoțit de fulgere și trăsnete, și deodată s'a format un vârtej întocmai cu trombele de pe mare, care începe a vărta apă și grindină, și distruge tot ce găsesce în cale: case, arbori, lemne erau purtate dela un loc la altul ca nise mingi.

Un hambar al meu construit în modul cel mai solid, de stejar, în care aveam 225 chile diferite cereale a fost ridicat din loc, dus la o distanță și distrus cu toate produsele din el. Recoltele locuitorilor: secară, grâne, orzuri, porumburi, vii, 100 fălci porumb:

ale mele, totul a fost minicid, amestecându-le cu pământul.

O masă de apă, având o înălțime de 1 metru 60 c. m. și pe lățimea văii de 245 metri, se formă și plecă prin mijlocul șesurilor mele de pe Lunca și a secărei de acolo, imi noroște 70 fălci și mi doboră la pământ 36 fălci, rădica ca vr'o 12 stoguri fenă ce se aflau în câmp, distruge mai multe locuințe a servitorilor mei, ia cu totul păsările mele, unde se aflau 2,120 paseri de diferite specii, imi ia o casă de depozit cu cară, harabalele, vânturătorii ciure, lopeți, furci etc. pe care le-a adus și risipit prin câmp și râpi, desființându-mi și două iezături.

Tote acestea s'au petrecut în un interval de 2 și jumătate ore. dela 1 până la 3 și jumătate ore după miezul nopții. Locuiesc la țară și fac plugăria de 23 ani. In acest timp am putut vedea multe ploși și inundări. Der aceea ce s'a petrecut în noaptea de 11 spre 12 nu e de cât o adevărată catastrofă.

Mi s'a produs o pagubă de mai bine de 40 mii lei. Mărturisesc însă, că decă privesc la nenorocirile sernanilor moșneni din Jorești, mi-se pare că e nimic față cu miseria în care sunt reduși acești omeni. Apropiindu-se omul de comuna Jorești, vede sămănăturile nenorociților locuitori luate din delți și aduse în văi, amestecate cu pământ, case risipite, arbori rupti, vii distruse, vite, paseri morțe, totul prezentă durere și groză.

Invitare.

Am onore a invita pe domnii bărbai de consiliu, membri ai comitetului, membri fondatori și ordinari precum și pe oricare binevoitor al Reuniunii femeilor rom. din Mediaș și giură la adunarea ei generale, ce se va ține în 11 c. st. n. la o oră d. am. în scola gr. cat. de aici.

Mediaș, 1 Iuliu 1888.

Cu totă stima

Maria Romanu
președinta Reuniunii.

Dare de sămă și mulțamită publică.

(Urmare și fine.)

Adolf Făgărășanu, cancelist al notarului public în Făgărășu, 60 cr., Georgiu Comanicu, notar cercual în Venetia inf. 30 cr., Victor Vulcan, ales preot în Oprea Cârțșora 30 cr., Krampels Karoly, hotelier în Făgărășu 30 cr., Iulius Krampels în Făgărășu 60 cr., Vagner Adolf, învățător de stat în Făgărășu 40 cr., Ion Ghimbășanu, timar în Făgărășu 50 cr., Samoil Schul, comerciant în Galați 50 cr., Eu, în Făgărășu 30 cr. Rachira Pacala în Galați 1 fl., Victoria Aron în Galați 1 fl., Nicolau Toma, comerciant în Făgărășu 30 cr. v. a. Eutimiu Boeriu, paroh în Riușor 20 cr., — Suma 39 fl. 70 cr.

Spesele petrecerii proiectate au fost 11 fl. 70 cr., pe cari subtragându-le din suma colectată de 39 fl. 70 cr. v. a. a rezultat un venit curat de 28 fl.

Lângă acest venit curat am mai adaus 2 fl. 25 cr., venitul curat dela petrecerea de joc din 21 Februarie a. c. arangiată tot în scopul pentru procurarea unui prapore, și astfel am adunat suma de 30 fl. 25 cr. v. a.; cu această sumă am procurat în conțelegere cu comitetul parochial gr.-or. din Galați dela firma „Gavora Jozsef” din Budapesta un prapore destul de frumusel și potrivit pentru biserica noastră gr. or. din Galați.

Ajungându-ne scopul propus, mulțamim din inimă marinimoșilor contribuenți. Dumneșeu, a căruia casă se împodobesce prin filerii credincioșilor dați cu inimă curată și dragoste, să fie îndurător spre toți cari ni-au ajutat.

Galați, 1 Iunie 1888 st. v.

Victoria Aron. Răfra Pacala.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Viena. 5 Iulie. Scirea, că guvernul rusesc a adresat o notă către puterile semnate în cestiunea bulgară, cercurile politice competente de aici nu știu nimic.

Berlin. 5 Iulie. Herbert Bismark va însoți pe împăratul la Petersburg.

Londra. 5 Iulie. Nota relativă la cestiunea Bulgariei nu s'a predat cabinetelor până astăzi. Se crede că pasul diplomatic amintit se va face numai după întrevedere.

Petersburg. 5 Iulie. In urma unui ucasu legea armatei în totalitatea ei cu dispozițiunile privitoare la conchemarca rezerviștilor cu tot, s'a estins și asupra Caucasului.

București. 5 Iulie. Generalul Maicanu, arestat pentru defraudare, a inebunit.

DIVERSE.

Medicină contra beției. O comunicațiune a renumitului medic, doctorul Portugalow, publicată în ziarul „Jekaterinburgskaja Nedelja” recomandă contra beției un remediu atât de simplu cât și de eficient. Numitul medic dăce: „Sunt pe deplin convins, că beția este un morbu; atât propriile mele observațiuni, cât și experiențele altor medic confirmă acesta. Decă spre exemplu s'aduce un bețiv la un medic și acesta îi face o injecțiune, a doua zi bețivul nu va mai cere rachiu de beut și după câteva zile va fi cuprins d'o mare aversiune în contra tuturilor beuturilor spirtoase. Se ia un

gram de strychnin și se topește în două sute picături de apă; din această soluțiune se face bolnavului dilaic o injecțiune subcutană de câte cincic picături; acesta se repetă în curs de o săptămână, sau cel mult două săptămâni și jumătate. Efectul tratamentului este imediat și surprinzător: după două sau trei injecțiuni bețivul redobăndesce poftă de mâncare și somn; decă după trecere de mai multe luni, bețivul ar voi să revină la vechiul său obicei, va simți la prima cercare uisce adevărate torture (palpitațiuni, grătă, dureri de cap, vearsă) astfel că renunță îndată. Mai comod și mai eficient este a aplica prima injecțiune în timpul somnului; bețivul desceptându-se se simte pe deplin restabilit și adesea cere el însuși a doua și a treia injecțiune. Intradeveru, strychninul este o otravă, der este știut, că farmacopea noastră se compune în cea mai mare parte de otrave, cari administrate de un medic în cantitate necesară, ajung salutare. Strychninul este un antidot al alcoolului otrăvitor.

Rectificare. In nr. 137 al fōiei noastre, la scirile telegrafice, fiind vorba despre arderea mōrei celei mari din Budapesta, este a se ceti: cu valțuri, în loc de „vulturi.”

Cursul pieței Brașov

din 3 Iulie st. n. 1888

Bancnote românești	Cump.	8.48	Vend.	8.50
Argint românescu	..	8.44	..	8.46
Napoleon-d'or	..	9.88	..	9.91
Lire turcesc	..	11.23	..	11.27
Imperial	..	10.23	..	10.27
Galbini	..	5.82	..	5.87
Scris. fonc. „Albina” 6%	..	101.—	..	—
..	..	5%	..	98.—
Ruble rusești	..	117.—	..	118.
Discountul	..	6 ^{1/2} —8%	..	pe an.

Cursul la bursa de Viena

din 4 Iulie st. n. 1888.

Renta de aur 4%	..	102.60
Renta de hărtă 5%	..	90.45
Imprumutul căilor ferate ungare	..	151.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	..	97.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	..	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	..	115.—
Bonuri rurale ungare	..	104.75
Bonuri cu clasa de sortare	..	104.75
Bonuri rurale Banatu-Timish	..	104.75
Bonuri cu cl. de sortare	..	104.60
Bonuri rurale transilvane	..	104.85
Bonuri croato-slavone	..	104.—
Renta de hărtă austriacă	..	81.60
Renta de argint austriacă	..	82.50
Renta de aur austriacă	..	112.70
Losuri din 1860	..	139.—
Acțiunile băncii austro-ungare	..	879.—
Acțiunile băncii de credit ungar	..	302.55
Acțiunile băncii de credit austr.	..	310.—
Galbeni împărătesci	..	5.86
Napoleon-d'or	..	9.90
Mărci 100 imp. germane	..	61.20
Londra 10 Livres sterlinge	..	125.—

La numărul acesta se adauge un suplement.

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

„Taci,” se resti pēdurarul și făcu doi pași înainte.

„Destul Tomo, destul!” am dīsū eu atunci oprindu-l.

„Dă-i drumul în voia lui Dumneșeu!”

„Eu n'am să tac,” continuă nenorocitul. „Intēple-se ori ce s'ar intēpla, mie imi este totu una. Mē satano, mē fiară, tu n'ai să mori nici odată! Dēr așteptă, satano, și nu vei mai grăi multe, căci îți vor scote afurisiți limba din gură!”

Cărtiță ilu apucă de umeri, er eu sării într'ajutoru țeranului.

„Nu te atinge de mine Domnule,” grăi amenințătoru pādurarul.

Nu'mi era tēmă, când colo spre marea mea mirare, pēdurarul apucă repede legăturile dela mânăle țeranului, ilu apucă de guleru, îi indesa pālăria în cap, deschise ușa și-l aruncă afară.

„Cară-te la dracu cu calu cu totu! strigă apăsatu după el, „dēr bagă-ți mințile 'n capu pentru altădată!”

Se întorse și încep să caute ceva într'unu unghiu.

„Ei” i-am dīsū atunci, m'ai pus în

uimire cu fapta ta, într'adeveru ești un om din cei mai cum se cade.”

„Lasă-mē 'n pace” borborosi el, „nu mai vorbi despre intēplarea acesta. — E mai bine să te scoti din pēdure,” adause el, „căci er are să începă ploia.”

Afară se audea huruitul dela carul țeranului, care a luat o cătră casă.

„Fiindcă s'a dus,” grăi pēdurarul apăsatu, „te voi conduce...”

După o jumătate de ceas eram esitū din pēdure și mi-am luat sănătate bună dela Cărtiță.

I. C. Panțu.

RISU

poveste

de Raoul de Najac.

II.

Pe când treceau printr'unu sat, care era pe moșile d-lui Paiu, Onos, Anser și Risu zăriră, prin crăpătura unei porți dela o șură, omeni cari ascultau o tragediă posomorită, declamată de nise actori de bălci.

Intrară și ei în șură.

Femeile plangeau, bărbaii își suflau nasu, și copii tremurau.

Onos suflă în urechia Risului: „Decă ai unu lēcū în potruva hipochondrii trebuie să-ți fiă forte ușor să înveselești pe omeni acestia.”

Risul își scutură buzduganul. Atunci comediații înlocuiră d'odată versurile pompoase ale tragediei cu glume, bastonade și lovituri cu piciorul.

Atunci privitorii trecură deodată dela înduioșare la veselia cea mai nebună.

— Veți ce sunt în stare să facu? dīse Risu către doctori. Acum, aidem să ne găsim bolnavul.

Pe drum, Onos luă d'o parte pe tovarășul său:

„Am face mare prostia să lăsăm pe lēpădătura ăsta să ne vindece bolnavul.”

— „A mai mare prostia aru fi ca să-l ducem înainte d-lui Paiu,” dīse și Anser.

Se înțelesă dēr ca să intre în castel și să lase pe Risu afară.

Risu dete câte-va tărăcole prin prejurul castelului cu speranța să neme-rēscă vre-o crăpătură pe unde să se furișeze înăuntru.

Se înopță și nenorocitul Risu își călca cuvântul pe care-l deduse zinei.

Se întinse sub o răsura stufoasă și înflorită.

Când s'adormă, vedu că se deschide o ferăstră dela castel. In ferăstră asta se arăta o dōmnă, pe care elu o ia drept dōmna Paiu. Adevăratu, e că dēnsa era.

D-na Paiu se uită la lună și se gândesce la bōla nobilului său soțu, și ochii i se umplu de lacrimi.

O lacrimă d'asta, atrasă de greutatea ei, cade dinaintea Risului.

Abia atinge pământul și, din picătură de apă cum era, se schimbă într'o gingașă pitică înaltă de trei țoli și jumătate.

Ea are o figură galeșe. E îmbrăcată ca o neiadă.

Lacrăma și Risu se uită unu la altu din cap până în picior. Se plăcură.

Risu se înalță în vârful piciorilor și dīse:

„N'ar fi o indiscrețiune, domnișōră, ca să te întreb încātro socotesci să-ți îndreptezi pași?”

Lacrăma lăsă ochii în jos cu rușine și răspuse:

„Domnule, mē ducă la fratele meu. — O să binevoesci, d-șōră, să mi acordi favōrea să te însoțesc.”

— Cu plăcere, d-le.”

Risu luă pe Lacrimă de mână și și amēndoi se depărțară de castel.

(Va urma.)

